Ysgol Glan Morfa

Polisi Gwrth-Hiliaeth

Enw’r aelod staff gyda chyfrifoldeb am y polisi: B.Jenkins a M.Tomos
Enw’r arweinydd gwrth-hiliaeth: B.Jenkins
Enw’r Llywodraethwr gyda chyfrifoldeb am wrth-hiliaeth: Kirsty Knapton
Dyddiad mabwysiadu'r polisi hwn gan y Corff Llywodraethol: 9/4/25
Mae’r polisi hwn yn cael ei adolygu pob dwy flynedd Dyddiad adolygiad nesaf: 9/4/27

Polisi Gwrth-hiliaeth Ysgol Glan Morfa

1. Cyflwyniad ac Egwyddorion Allweddol

Mae Ysgol Glan Morfa yn ymrwymedig i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth ac ymgysylltiad mewn cymuned ddiogel, gynhwysol a chefnogol i'n disgyblion, staff a rhieni. Mae gwrth-hiliaeth yn ganolog i'n cenhadaeth addysgol, gan ein bod yn credu bod ysgolion yn gorfod sicrhau bod pob unigolyn yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u parchu.

Rydym yn defnyddio dull adferol ledled yr ysgol i gefnogi'r ymrwymiad hwn. Mae'r dull hwn yn canolbwyntio ar adeiladu perthnasoedd cadarnhaol, atgyweirio niwed ac annog myfyrio ac atebolrwydd. Mae hyn yn creu amgylchedd meithringar lle mae pob aelod o gymuned yr ysgol yn teimlo ei fod yn cael ei glywed, ei barchu a'i rymuso i gyfrannu'n gadarnhaol.

Pam mae gwrth-hiliaeth yn bwysig i Ysgol Glan Morfa?

Mae gwrth-hiliaeth yn hanfodol i'n hysgolion gan ei fod yn galluogi ein disgyblion i gael mynediad cyfartal i addysg. Gall profiad o hiliaeth effeithio'n ddifrifol ar les, iechyd meddwl a llwyddiant personol ac academaidd. Trwy hyrwyddo diwylliant gwrth-hiliaeth a defnyddio arferion adferol, rydym yn sicrhau bod pob disgybl a staff yn gallu ffynnu mewn amgylchedd diogel a chefnogol.

Diffiniad: Beth yw hiliaeth?

Cyflwyniad i adrodd a chofnodi digwyddiadau hiliol yn Ysgol Glan Morfa

Wrth ystyried digwyddiadau hiliol, mae ein diffiniad o ddigwyddiad hiliol fel a ganlyn:

- ***Unrhyw ddigwyddiad y mae'r dioddefwr neu unrhyw berson arall yn ei ystyried yn hiliol, yn seiliedig ar hunaniaeth hiliol, ethnigrwydd, diwylliant neu grefydd unigolyn. Mae'r diffiniad at ddibenion cofnodi cychwynnol. Nid yw'r ffaith fod digwyddiad yn cael ei honni neu ei weld yn hiliol yn golygu ei fod o reidrwydd yn hiliol. Fodd bynnag, mae'n golygu bod yn rhaid ei gofnodi ac ymchwilio iddo.***

Mae'r diffiniad yn awgrymu y bydd digwyddiad yn bendant yn cael ei gymryd o ddifri a'i ymchwilio iddo, os yw unrhyw un yn honni bod digwyddiad yn hiliol. Gallai methu ag ymchwilio, hyd yn oed pan fo digwyddiad yn ymddangos fel un cymharol fach, gael ei ystyried yn esgusodi hiliaeth a gellid ei ddefnyddio fel tystiolaeth nad yw ysgol yn cymryd ei dyletswyddau cyfreithiol o ddifrif.

Mae’r ystyriaeth a oedd y disgybl(ion) yn bwriadu i'w hymddygiad fod yn hiliol yn y lle cyntaf yn amherthnasol. Wrth gwrs, pan ddaw’n fater o ymdrin â digwyddiad, mae bwriadau ac agweddau disgyblion yn ystyriaeth bwysig. Ond ar y cam o gofnodi ac ymchwilio cychwynnol, nid agwedd, cymhelliant nac ymwybyddiaeth yw'r prif fater. Effaith yr ymddygiad, nid y rhesymau drosto, sydd angen sylw.

Egwyddorion Allweddol:

- **Addysg well i bawb**: Sicrhau bod pob plentyn yn cael addysg o ansawdd uchel mewn lleoliad sy’n rhydd o hiliaeth.
- **Lle gwell i weithio**: Creu diwylliant lle mae pob aelod o staff yn cael eu parchu a’u cefnogi.
- **Llais disgyblion a rhieni:** Sicrhau bod lleisiau disgyblion a rhieni yn cael eu clywed ac yn llywio ein gweithredoedd.
- **Adolygiad rheolaidd**: Bydd y polisi yn cael ei adolygu’n rheolaidd i sicrhau ei fod yn berthnasol ac yn effeithiol.
- **Ymgysylltu ag arbenigwyr**: Cydweithio gydag arbenigwyr gwrth-hiliaeth i sicrhau arferion gorau.
- **Cyflawni cyfrifoldebau statudol:** Cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010 ac unrhyw ddeddfwriaeth berthnasol.

Identifying racist incidents and behaviour

Below are some examples of possible racist behaviour:-

- Derogatory name calling, insults, racist jokes and language
- Verbal abuse and threats
- Physical attacks
- Ridicule based on differences in colour, race, ethnicity, nationality, culture, religion or language
- Refusal to cooperate with others because of any of the above differences
- Stereotyping based on colour, race, ethnicity etc
- Racist comments
- Damage to property
- Encourage others to behave in a racist manner
- Trying to recruit other young people into racist organisations and groups.

Iaith / Terminoleg:

Defnyddiwn yr iaith isod wrth ddelio a digwyddiad hiliol (yn seiliedig ar derminoleg a ddefnyddir gan DARPL):

- **Targed /Targedau** – y person / pobl y mae hiliaeth yn cael ei gyfeirio ato/atynt.
- **Tramgwyddwr / Tramgwyddwyr** – y person / pobl sydd wedi ymddwyn yn hiliol.
- **Tyst rhagweithiol** – y person/pobl sy'n gwylio'r digwyddiad hiliol ac a fydd yn ymyrryd yn weithredol i helpu neu atal niwed (gallai hyn gynnwys rhannu gyda rhywun)
- **Tyst goddefol**– y person/pobl sy'n gwylio'r digwyddiad hiliol heb ymyrryd, cymryd camau gweithredu na gwneud unrhyw beth am y sefyllfa, heb ei rhannu gyda rhywun arall mewn awdurdod.

2. Diben y Polisi

Mae'r polisi hwn yn nodi'r camau pendant rydym yn eu cymryd i ddileu hiliaeth a hyrwyddo amgylchedd cydraddoldeb hiliol yn Ysgol Glan Morfa:

Amcanion y Polisi:

- **Creu amgylchedd diogel a chynhwysol**: Sicrhau bod ein disgyblion a staff o bob cefndir ethnig yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, ac nad ydynt yn wynebu hiliaeth na gwahaniaethu.
- **Cyflawni Deddf Cydraddoldeb 2010**: Ein nod yw cydymffurfio'n llawn â'r ddeddfwriaeth i atal gwahaniaethu ar sail hil ac i hyrwyddo cydraddoldeb hiliol.
- **Effaith ar les**: Rydym yn cydnabod bod hiliaeth yn cael effaith niweidiol ar iechyd meddwl ac emosiynol, ac rydym yn cymryd camau gweithredol i gefnogi disgyblion a staff.
- **Datblygiad personol ac academaidd**: Bydd creu amgylchedd sy'n rhydd o hiliaeth yn cefnogi datblygiad personol ac academaidd disgyblion, gan eu galluogi i gyflawni eu llawn botensial.

Mesur Llwyddiant:

- Lleihad mewn digwyddiadau hiliol.
- Gwell canlyniadau academaidd a lles disgyblion.
- Adborth cadarnhaol gan ddisgyblion, staff a rhieni ynghylch y diwylliant o gydraddoldeb hiliol.

3. Cysylltiadau â Pholisïau Perthnasol Eraill

Mae'r polisi gwrth-hiliaeth hwn yn gysylltiedig â nifer o bolisïau eraill yn Ysgol Glan Morfa, gan gynnwys:

- **Polisi Ymddygiad a Pherthnasoedd:** Byddwn yn delio'n gadarn ag unrhyw achosion o hiliaeth, gan gynnwys ymddygiad sy'n niweidio cydraddoldeb hiliol.
- **Polisi'r Cwricwlwm**: Sicrhau bod y cwricwlwm yn cynnwys dealltwriaeth gref o amrywiaeth diwylliannol a hanes hiliol.
- **Polisi Presenoldeb**: Cefnogi presenoldeb trwy sicrhau bod pob disgybl yn teimlo'n ddiogel ac yn croesawu'r ysgol.
- **Anghenion Dysgu Ychwanegol a Lles**: Mae ein hymrwymiad i les yn cynnwys cefnogi disgyblion sy'n wynebu heriau iechyd meddwl sy'n deillio o brofiadau o hiliaeth.
- **Polisi Hygyrchedd:** Yn sicrhau bod yr amgylchedd ffisegol a dysgu yn hygyrch i bob disgybl, gan ddileu rhwystrau a allai effeithio'n anghymesur ar unigolion o gefndiroedd ethnig mwyafrifol byd-eang.
- **Polisi Cynhwysiant:** Yn atgyfnerthu ein hymrwymiad i greu diwylliant ysgol lle mae amrywiaeth yn cael ei chofleidio a lle mae pob disgybl yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, eu parchu a'u cynnwys, waeth beth fo'u hil, eu cefndir neu eu gallu.

<u>4. Sut y drafftiwyd y Polisi ac ym mhwy a gyfrannodd</u>

Mae'r polisi hwn wedi cael ei ddrafftio drwy gydweithio rhwng nifer o staff a rhanddeiliaid.

Aelodau allweddol:

- **Aelodau staff a Llywodraethwy**r: Pennaeth, Dirprwy Bennaeth a Llywodraethwyr allweddol sy'n arwain ar gydraddoldeb a materion amrywiol. Maent yn sicrhau bod y polisi yn cael ei weithredu'n effeithiol.

Cyfraniadau gan staff eraill a grwpiau:

- **Athrawon a staff cymorth**: Gweithrediadau ymarferol yn y dosbarth ac mewn rolau bugeiliol.
- **Disgyblion a rhieni**: Rydym yn ymgynghori â disgyblion a rhieni trwy arolygon a chyfarfodydd rhieni i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu cynnwys.

<u>Rolau ac Atebolrwydd:</u>

- **Pennaeth**: Yn gyfrifol am arwain y polisi a sicrhau ei weithredu'n effeithiol.
- **Llywodraethwyr**: Yn monitro ac yn adolygu'r polisi yn rheolaidd i sicrhau ei effaith.
- **Athrawon a staff cymorth**: Yn darparu cefnogaeth ymarferol i ddisgyblion, herio hiliaeth ac annog deialog am hil ac amrywiaeth. Maent hefyd a chyfrifoldeb o gofnodi unrhyw ddigwyddiadau hiliol ar system gofnodi'r ysgol "My Concern".

<u>5. Camau rydym yn eu cymryd i ddileu hiliaeth ac i ddod yn ysgol gwrth-hiliol</u>

Mae Ysgol Glan Morfa wedi mabwysiadu nifer o gamau gweithredu i hyrwyddo gwrth-hiliaeth:

- **Hyfforddiant staff a datblygiad:** Hyfforddi staff ar gydraddoldeb hiliol a sut i herio hiliaeth mewn amgylchedd dysgu. Rydym yn cydweithio yn agos gyda DARPL (Development of Anti Racism Professional Learning) a mudiad Dangos y Cerdyn Coch i Hiliaeth.
- **Cwricwlwm Addysg Bersonol, Gymdeithasol ac Iechyd**: Integreiddio themâu sy’n ymwneud ag amrywiaeth, hil a chydraddoldeb yn y cwricwlwm ac mewn ymyriadau bugeiliol.
- **Adolygiad cwricwlwm**: Gwella cynnwys y cwricwlwm i adlewyrchu hanes, diwylliannau a phrofiadau ethnig amrywiol.
- **Gweithgareddau diwylliannol a chymunedol**: Cynnal digwyddiadau ac ymgysylltu â'r gymuned ehangach i hyrwyddo dealltwriaeth o wahaniaethau diwylliannol.
- **Archwiliad o ieithoedd**: Adolygu'r ieithoedd a siaredir yn y clwstwr a chynllunio camau i'w cefnogi.
- **Ymgysylltu â rhieni a gofalwyr**: Cynnwys rhieni a gofalwyr trwy gyfarfodydd ac ymgysylltu i rannu'r gwaith rydym yn ei wneud i hyrwyddo cydraddoldeb hiliol.
- **Gwrando ar leisiau disgyblion**: Cynnal gweithdai a chyfleoedd i ddisgyblion rannu eu profiadau ac awgrymiadau i wella arferion gwrth-hiliaeth yn ein hysgolion.

<u>**Proses Ymateb i Ddigwyddiadau Hiliol (Gweler Atodiad 1)**</u>

1. **Adrodd am Ddigwyddiadau**: Bydd unrhyw ddigwyddiad hiliol, boed yn cael ei arsylwi gan staff, disgyblion neu aelodau'r gymuned, yn cael ei gofnodi ar ein system **My Concern**. Bydd hyn yn ein galluogi i sicrhau bod pob achos yn cael ei gofnodi'n fanwl a'i fonitro'n effeithiol dros amser.

2. **Ymchwilio'n Drylwyr**: Unwaith y bydd digwyddiad wedi'i adrodd, bydd ymchwiliad yn dechrau ar unwaith. Bydd staff perthnasol yn cynnal ymchwiliad trylwyr i gasglu gwybodaeth gan bob unigolyn dan sylw. Rydym yn sicrhau bod pob ymchwiliad yn cael ei gynnal yn deg ac yn gyfrinachol, gyda phwyslais ar gasglu'r holl ffeithiau cyn cymryd unrhyw gamau gweithredu.

3. **Camau Gweithredu**: Yn dibynnu ar natur y digwyddiad, gall camau gweithredu gynnwys:
    - Cwnsela neu gefnogaeth ychwanegol i'r dioddefwr.
    - Cyngor neu ddisgyblu’r unigolyn sy’n gyfrifol, gan gynnwys defnyddio cyfleoedd i addysgu ac ymwybyddu am niwed hiliaeth.
    - Gweithredu mesurau addysgol ar draws yr ysgol, fel gweithdai neu sesiynau addysgol gan ddefnyddio adnoddau Show Racism the Red Card i wella dealltwriaeth a lleihau’r risg o ddigwyddiadau tebyg yn y dyfodol.

4. **Monitro a Chofnodi**: Bydd pob digwyddiad hiliol yn cael ei fonitro yn systematig drwy **My Concern**. Bydd hyn yn cynnwys cofnodi camau gweithredu, unrhyw

gefnogaeth a ddarperir, ac unrhyw gamau pellach a gymerir. Bydd hyn yn sicrhau bod yna gofnod manwl a chywir o bob digwyddiad ac ymateb.

5. **Cefnogi'r Gymuned Ysgol**: Rydym yn cydnabod y gall digwyddiadau hiliol gael effaith ehangach ar y gymuned ysgol gyfan. Byddwn yn cynnig cefnogaeth ac adnoddau, gan gynnwys gweithdai ac ymgyrchoedd ymwybyddiaeth, i hyrwyddo cyd-ddealltwriaeth, adeiladu ymddiriedaeth, ac atal digwyddiadau yn y dyfodol.

6. **Adborth a Gwelliant Parhaus**: Byddwn yn casglu adborth gan y rhai sy'n gysylltiedig â digwyddiadau hiliol i sicrhau bod ein hymatebion yn parhau i fod yn effeithiol ac yn addas i'r amgylchedd ysgol. Bydd unrhyw wersi a ddysgir yn cael eu cynnwys yn ein prosesau parhaus i wella a datblygu'r diwylliant ysgol.

<u>Digwyddiadau yn ymwneud â staff</u>

Dylid ymchwilio'n drylwyr i honiad o ymddygiad hiliol yn erbyn unrhyw aelod o staff cyn cychwyn unrhyw weithdrefnau disgyblu ffurfiol. P'un a yw dioddefwr ymddygiad hiliol honedig yn berson ifanc neu'n aelod o staff, dylai Pennaeth yr Ysgol ymchwilio i ddechrau o dan bolisi a gweithdrefnau disgyblu'r ysgol cyn cymryd camau anffurfiol neu ffurfiol. Dylid ei gofnodi fel digwyddiad hiliol o hyd.

<u>Cefnogi'r targed</u>

Mae'n hanfodol bod Ysgol Glan Morfa yn creu hinsawdd lle mae targed digwyddiadau hiliol yn teimlo eu bod yn gallu adrodd amdanynt. Dylid annog yr holl staff a phobl ifanc i adrodd am unrhyw ddigwyddiad y maent yn ei weld, a dylid dilyn pob adroddiad o'r fath. Dylai'r ddwy ysgol gynnwys rhieni neu ofalwyr wrth gynnig cymorth i ddioddefwyr digwyddiadau difrifol ac efallai y byddai'n briodol cynnwys asiantaethau eraill. Bydd cyfieithydd ar gael i ddioddefwyr a rhieni os oes angen. Lle mae dioddefwr digwyddiad hiliol yn aelod o staff, mae cymorth ar gael drwy eu cymdeithasau proffesiynol a/neu drwy gynllun cwnsela staff yr ALl, yn ogystal â chymorth gan gydweithwyr.

Dylid ymdrechu hefyd i sicrhau nad oes rhaid i'r targed(au) ailadrodd yr hyn a ddigwyddodd yn ystod y digwyddiad i nifer o staff gan y gall hyn ychwanegu at y trawma a ddioddefwyd. Felly, mae'n hanfodol nad yw staff sy'n cael gwybod gyntaf am ddigwyddiad yn cwestiynu'r targed ond yn cyfeirio'n syth at aelod o'r UDRh.

Wrth ddelio â digwyddiadau hiliol, dylai'r staff:-

- Gwrando yn astud
- Aros yn dawel a thawelu
- Derbyn iaith a therminoleg y dioddefwr
- Cofiwch y gallai adrodd am ddigwyddiad fod angen dewrder sylweddol

- cydnabod teimladau'r dioddefwr/dioddefwyr.
- cadarnhau eu bod yn iawn i ddatgelu'r
- dangos eu bod yn deall yr anhawster i drafod y mater
- Darparu cefnogaeth ar unwaith; Sicrhewch y dioddefwr y bydd y mater yn cael ei drin o ddifrif ac y bydd ymchwiliad llawn yn cael ei gynnal.

<u>Gweithio gyda'r troseddwyr</u>

Dylid trin pob ymddygiad hiliol fel mater difrifol ac ni ddylai fyth fynd heb ei herio. Gallai methiant i ymateb gael ei ystyried yn arddel ymddygiad hiliol a gallai annog pobl ifanc a rhieni i beidio â rhoi gwybod am ddigwyddiadau a rhannu pryderon gyda staff. Dylai ymatebion i ddigwyddiadau fod yn brydlon, yn briodol ac yn gyson. Dylai camau disgyblu fod yn unol â'r Polisi Parch a Pherthynas a dylai uwch arweinwyr sy'n delio â'r digwyddiad wirio a oes gan y tramgwyddwr gofnod o ymddygiad tebyg blaenorol.

Dylid monitro ymddygiad troseddwyr yn y dyfodol hefyd. Dylai uwch arweinwyr bwysleisio mai nod y polisi a'r gweithdrefnau ar gyfer delio â digwyddiadau hiliol yw atal digwyddiadau o'r fath rhag digwydd a pheidio â chael pobl i drafferthion. Dylid cydnabod y bydd angen cymorth bugeiliol ar ddioddefwyr a chyflawnwyr yn aml. Mae'n bwysig, wrth weithio gyda chyflawnwyr digwyddiadau hiliol, i wahanu'r ymddygiad oddi wrth yr unigolyn.

Lle bynnag y bo'n bosibl, dylai staff geisio defnyddio strategaethau cadarnhaol i annog y cyflawnwr i oresgyn ei ragfarnau ac i ddigalonni o ymddygiad tebyg yn y dyfodol. Bydd yr ysgol yn defnyddio gweithgareddau, gwaith cwricwlwm a mentrau ysgol gyfan i fynd i'r afael ag agweddau hiliol a'u newid.

<u>Casgliad</u>

Mae Ysgol Glan Morfa yn benderfynol o hyrwyddo gwrth-hiliaeth yn weithredol ac yn barhaus. Rydym yn credu y bydd gweithredu’r polisi hwn yn sicrhau bod ein hysgolion yn amgylcheddau mwy diogel, hapusach ac yn hyrwyddo llwyddiant ar gyfer pob disgybl a staff.